

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Vaikų pulmonologija 8 kreditai (212 val.)	Medicina (06 B) Pediatrija (B 660) Kvėpavimo sistema (B 540)	Medicinos	Vaikų ligų klinika
Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius	Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius
Paskaitos	-	Seminarai	-
Konsultacijos	1 kreditas (27 val.)	Individualus darbas	7 kreditai (185 val.)

Dalyko anotacija:

Tikslas:

Studijuojami vaikų kvėpavimo sistemos anatomiciniai ir fiziologiniai ypatumai, kvėpavimo sistemos vystymasis intrauteriniu ir postnataliniu periodais, ypatingą dėmesį skiriant ankstyvajam postnataliniam periodui, skirtingo amžiaus vaikų kvėpavimo funkcijos ištyrimas, įskaitant bronchų provokacinius mėginius, kvėpavimo funkcijos normos vertės, kvėpavimo sistemos radiologinis ištyrimas, bronchoskopija ir kiti invazyvios pulmonologijos tyrimo metodai, vaikų torokalinės chirurgijos pagrindai, kvėpavimo sistemos ryšys su kitomis gyvybiškai svarbiomis vaiko organizmo sistemomis normoje ir ligos metu, mokomasi į problemą orientuotos vaikų plaučių ligų diagnostikos, įrodymais pagrįstų vaikų kvėpavimo takų ligų profilaktikos, diferencinės diagnostikos ir gydymo principų.

Tematika:

Intrauterinis kvėpavimo sistemos vystymosi periodas, atskirų kvėpavimo sistemos dalių diferenciacijos laikas, kritiniai raidos periodai. Postnatalinis kvėpavimo sistemos vystymasis, plaučių alveolizacija. Kvėpavimo sistemos vystymąsi įtakoiantys veiksniai (pasyvus ir aktyvus rūkymas, aplinkos tarša, infekcija, deguonies badas, termo- ir barotrauma, kt.). Surfaktanto sistemos branda, surfaktanto trūkumo ir funkcinės brandos sukeltos ligos. Dujų apykaita prenataliniu ir postnataliniu periodu. Šarmų – rūgščių balansas ir jo įvertinimo būdai. Ūminis kvėpavimo veiklos nepakankamumas, pirmoji pagalba, gydymas. Naujagimių ir vyresnių vaikų gaivinimas. Įvairaus amžiaus vaikų intubacija. Dirbtinės plaučių ventilacijos tipai, indikacijos, atlikimo technika. Naujagimių asfiksija. Naujagimių pneumonija, respiracinio distreso sindromas. Lėtinė naujagimystės periodo plaučių liga. Įgimtos kvėpavimo takų anomalijos (tracheomalacija, bronchomalacija, ezofagotrachėjinė fistulė, kraujagysliniai žiedai, kt.). Įvairaus amžiaus vaikų krūtinės ląstos rentgenologinis ištyrimas, kompiuterinė tomografija. Bronchoskopija, bronchoalveolinis lavažas, transbronchinė biopsija, plaučių echoskopija ir kiti instrumentiniai tyrimai. Pleuros punkcija, pleuros ertmės drenavimas. Chloridų kiekio prakaito tyrimas. Bazinių nosies potencialų matavimo tyrimas. Genetinis ištyrimas pulmonologijoje, dažniausi genetiniai sindromai vaikų pulmonologijoje. Įgimtų ligų, pasireiškiančių kvėpavimo sistemos pažeidimu, skринingas naujagimystėje. Ūminis rinitas, tonzilitas, sinusitas, otitas. Sinobronchinis refleksas. Alerginis ir infekcinis rinitas, jų klasifikacija, sunkumo įvertinimas. Viršutinių kvėpavimo takų obstrukcinių ligų etiologija ir diferencinė diagnostika: obstrukcinis laringitas, epiglotitas, bakterinis tracheitas. Ūminė virusinė respiracinė infekcija, gripas ir jo komplikacijos. Ūminės apatinių kvėpavimo takų obstrukcijos diferencinė

diagnostika: bronchų astmos paūmėjimas, obstrukcinis bronchitas, bronchiolitas, svetimkūnis kvėpavimo takuose. Bronchų astma ir jos fenotipai, diagnostika skirtingo amžiaus vaikams, sunkumo įvertinimas, paūmėjimo ir ilgalaikis pakopinis gydymas. Specifinė imunoterapija, biologinė terapija. Poinfekcinis ir kitos etiologijos padidinto bronchų jaudrumo sindromas. Vaikų užsitęsusių ir lėtinio kosulio diferencinė diagnostika ir gydymas. Psichogeninės kosulio priežastys (kosulio tikas, balso stygų disfunkcija, kt.). Plaučių ir tarpuplaučio navikai, čiobrialiukės hiperplazija. Pneumokoniozės. Intersticinė plaučių liga. Skendimo, krūtinės ląstos suspaudimo sindromas, apsinuodijimas dūmais ir kitais degimo produktais. Pirminis ir antrinis mukocilijinio klirenso nepakankamumas. Plaučių patologija sergant nervų ir raumenų degeneracinėmis ligomis, kolognozėmis. Gastroezofaginio reflukso liga. Plaučių patologija sergant įgimtomis ir įgytomis širdies ligomis. Pirminė plaučių hipertenzija. Alfa 1 antitripsino deficitas. Plaučių patologija sergant įvairios etiologijos sepsiu. Ūminė bendruomenėje įgyta pneumonija, jos etiologija skirtingo amžiaus vaikams, diagnostika, sunkumo įvertinimas, indikacijos hospitalizacijai, gydymo namuose ir ligoninėje algoritmai, racionalaus gydymo antibiotikais pagrindai. Pneumonijos komplikacijos. Hospitalinė pneumonija. Pleuritas, empiema. Kvėpavimo sistemos tuberkuliozė, jos formos, diagnostika, gydymas, specifinė profilaktika. Ekstrapulmoninė tuberkuliozė. Lėtinės pūlingos kvėpavimo sistemos ligos: cistinė fibrozė, bronhektazinė liga, pirminė ciliarinė diskinezija. Įgimti ir įgyti imunodeficitai ir plaučių ligos. Cistinės fibrozės etiologija, diagnostika, paūmėjimo ir ilgalaikis gydymas. Deguonies terapijos pagrindai. Vaikų torakalinės chirurgijos pagrindai, ūminis kraujavimas iš kvėpavimo takų, indikacijos kvėpavimo sistemos ligų chirurginiam gydymui. Bronchų ir plaučių parenchimos biopsijos indikacijos, paėmimo būdai ir technika. Vaikų plaučių ir plaučių-širdies komplekso transplantacija – indikacijos, donoro ir recipiento atranka, pooperacinė priežiūra. Aukštikalnių pulmonologijos pagrindai. Sportas ir plaučių ligos. Antibiotikų, antiastminių ir kitų plaučių ligoms gydyti skirtų vaistų klinikinė farmakologija.

Rekomenduojama literatūra:

1. Imaging of the diseases of the chest / Eds: Armstrong P, Wilson AG, Dee P, Hansell DM. – London: Mosby, 2002. – 1039 p.
2. Kending's disorders of the respiratory tract in children / Eds: Chernick V, Boat TF, Wilmott RW, Bush A. – Philadelphia: Saunders Elsevier, 2006. – 1110 p.
3. Comprehensive Pediatric Hospital Medicine / Eds: Zaoutis LB, Chiang VW. – Philadelphia: Mosby Elsevier, 2007. – 1350 p.
4. American Academy of Pediatrics Textbook of Pediatric Care. 1st ed./ Eds: McInerney TK, Adam HM, Campbell DE, Kamat DK, Kelleher KJ . – Elk Grove Village: AAP Publ., 2009. – 2935 p.
5. European Master Course in Paediatrics / Eds: Tenore A, Levene M) – Edinburgh: Churchill Livingstone, 2011. – 815 p.
6. Lietuvos vaikų tuberkuliozės diagnostikos, gydymo ir kontrolės sutarimas. Įrodymais pagrįstos metodinės rekomendacijos gydytojams ir slaugos specialistams / Red.: Valiulis A. – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2011. – 72 p.
7. Lietuvos cistinės fibrozės diagnostikos ir gydymo sutarimas. Įrodymais pagrįstos metodinės rekomendacijos gydytojams ir slaugos specialistams / Red.: Valiulis A. – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2011. – 70 p.
8. Pediatric Pulmonology. Policy of American Academy of Pediatrics / Ed: Light MJ. – Chicago: AAP Publ., 2011. – 1181 p.
9. ERS Handbook in Paediatric Respiratory Medicine / Eds: Eber E., Midulla F. – Lousane: European Respiratory Society Publ., 2013. – 720 p.

10. Lietuvos Sveikatos apsaugos ministerijos vaikų ligų diagnostikos ir gydymo protokolai (2015 redakcija, protokolų kūrimo grupės vadovas Valiulis A.) <http://sam.lrv.lt/diagnostikos-gydymo-metodikos-ir-rekomendacijos/diagnostikos-ir-gydymo-protokolai>.

Konsultuojantys dėstytojai ir jų publikacijos:

1. Arūnas Valiulis (prof. habil. dr.):

1. **Valiulis A**, Skurvydienė I, Misevičienė V, *et al.* Relevance of nasal potential difference in diagnosis of cystic fibrosis among children. *Medicina*, 2013; 49 (4): 185-90.
2. Bousquet J, Addis A, Agache I, (...) **Valiulis A**, *et al.* Integrated Care Pathways for Airway Diseases (AIRWAYS-ICPs). European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing, Action Plan B3. Mechanisms of the Development of Allergy (MeDALL, WP7), GARD (Global Alliance against Chronic Respiratory Diseases, WHO) research demonstration project. *European Respiratory Journal* 2014; 44 (2): 304-23.
3. Brand P, Caudri D, Eber E, (...) **Valiulis A**, *et al.* Classification and pharmacological treatment of preschool wheezing: changes since 2008. *European Respiratory Journal* 2014; 43 (4): 1172-77.
4. Bousquet J, Schunemann HJ, Fonseca J, (...) **Valiulis A**, *et al.* MACVIA-ARIA Sentinel Network for allergic rhinitis (MACVIA rhinitis): The new generation guideline implementation. *Allergy* 2015; 70 (11): 1372-92.
5. Bousquet J, Schunemann HJ, Bachert C, (...) **Valiulis A**, *et al.* MACVIA Clinical Decision Algorithm in Allergic Rhinitis in Adolescents and Adults // *Journal Allergy Clinical Immunology* 2016; 138 (2): 367-74.
6. Chiron R, Caimmi D, **Valiulis A**, *et al.* A model for active and healthy ageing with a rare genetic disease: cystic fibrosis. *European Respiratory Journal* 2016; 47 (3): 714-19.
7. Taminskienė V, Mukhopadhyay S, Palmer C, (...) **Valiulis A**, *et al.* Factors associated with quality of life in children with asthma living in Scotland. *Pediatric Pulmonology* 2016; 51 (5): 484-90.
8. Bousquet J, Barbara C, Bateman E, (...) **Valiulis A**, *et al.* AIRWAYS ICPs (European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing) From Concept to Implementation. *European Respiratory Journal*, 2016; 47 (4): 1028-33.

2. Sigita Petraitiienė (doc. dr.):

1. **Petraitiienė S**, Rimkute D, Vaičiūnienė D, *ir kt.* *Streptococcus pneumoniae* nešiojimas nosiaryklėje ir ūminis vidurinės ausies uždegimas. *Vaikų pulmonologija ir alergologija* 2013; 16 (2): 5379-5385.
2. **Petraitiienė S**, Aliancevič O, Ambrasaitė L., *ir kt.* Respiracinio sincitinio viruso įtaka ūminio bronchiolito etiologijai ir ligos eigai. *Vaikų pulmonologija ir alergologija* 2015; 18 (2): 5888-5892.
3. Usonis V, Stacevičienė I, **Petraitiienė S**, *et al.* *Streptococcus pneumoniae* nasopharyngeal colonisation in children aged under six years with acute respiratory tract infection in Lithuania of February 2012 to March 2013. *Eurosurveillance* 2015; 20 (13): 34-41.
4. **Petraitiene S**, Alasevicius T, Staceviciene I, *et al.* The influence of *Streptococcus pneumoniae* nasopharyngeal colonization on the clinical outcome of the respiratory tract infections in preschool children. *BMC Infectious Diseases*. 2015; 15 (1): 1-9.

5. Usonis V, Jackowska T, **Petraitiene S**, *et al.* Incidence of acute otitis media in children below 6 years of age seen in medical practices in five East European countries. *BMC Pediatrics*. 2016; 16: 108-11.
6. Stacevičienė I, **Petraitiene S**, Vaičiūnienė D, *et al.* Antibiotic resistance of *Streptococcus pneumoniae*, isolated from nasopharynx of preschool children with acute respiratory tract infection in Lithuania. *BMC Infectious Diseases*. 2016; 16 (1): 1-8.

Vilniaus universiteto Medicinos, Odontologijos ir Visuomenės sveikatos kryptų mokslo doktorantūros komitetų ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Mokslo komiteto teikimu patvirtinta Medicinos fakulteto Taryboje 2016-10-18 d. protokolo Nr. (1.1.)-150000-TP-7(618).

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Dekanas Prof. (HP) dr. Algirdas Utkus: